

УДК 378.147:81'243:004.8

<http://orcid.org/0000-0002-9213-5556>

<https://orcid.org/0009-0009-8099-356X>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2026.60.12>

**Т. М. Собченко,
Д. І. Цимбалов**

РЕАЛІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ІІІ-ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

У статті розглянуто проблему формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти в педагогічних університетах у контексті цифрової трансформації сучасного освітнього простору. Актуальність дослідження зумовлена активним впровадженням технологій ІІІ у наукову, освітню та професійну діяльність, що потребує підготовки майбутніх фахівців, здатних критично, етично та ефективно використовувати інтелектуальні цифрові інструменти. Особливого значення це набуває для майбутніх філологів, оскільки системи ІІІ активно застосовуються у процесах автоматизованого перекладу, аналізу текстів, опрацювання мовних корпусів, створення навчального контенту та проведення філологічних досліджень. Водночас ефективне використання таких технологій вимагає не лише технічних навичок, а й розвитку критичного мислення, розуміння принципів функціонування систем ІІІ, дотримання академічної доброчесності та усвідомлення етичних аспектів цифрових технологій.

Метою статті є теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти в педагогічних університетах та визначення шляхів їх реалізації в освітньому процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. Методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення та інтерпретація наукових джерел і нормативно-правових документів; порівняльно-аналітичний метод, метод педагогічного моделювання.

Результати дослідження полягають у теоретичному уточненні понять «ІІІ-грамотність» та «здобувачі вищої філологічної освіти», а також у визначенні педагогічних умов формування ІІІ-грамотності майбутніх філологів. До таких умов віднесено: підвищення цифрової та ІІІ-компетентності науково-педагогічних працівників; інтеграцію інструментів ІІІ в освітній процес філологічної підготовки; формування критичного та етичного ставлення здобувачів до використання технологій ІІІ. Обґрунтовано, що реалізація зазначених умов сприяє формуванню здатності майбутніх фахівців усвідомлено,

Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International

відповідально та ефективно застосовувати інструменти ШІ у навчальній, науковій і професійній діяльності.

Ключові слова: штучний інтелект (ШІ), ШІ-грамотність, цифрова компетентність, майбутні філологи, педагогічні умови, цифровізація освіти, професійна підготовка, педагогічні університети.

Sobchenko T. M., Tsymbalov D. I. Implementation of pedagogical conditions for the formation of AI literacy of students of higher philological education in pedagogical universities. The article examines the problem of developing AI literacy among students of higher philological education in pedagogical universities within the context of the digital transformation of modern education. The relevance of the study is determined by the rapid integration of artificial intelligence technologies into scientific, professional, and educational activities, which requires training future specialists capable of critically, responsibly, and effectively using intelligent digital tools. This issue is particularly significant for future philologists, as modern AI systems are widely used in automated translation, text analysis, natural language processing, corpus linguistics, generation of educational content, and research in linguistics and literary studies. At the same time, the effective use of such technologies requires not only technical skills but also the development of critical thinking, understanding of the principles of AI systems, adherence to academic integrity, and awareness of ethical aspects of digital technologies.

The purpose of the article is to theoretically substantiate the pedagogical conditions for the formation of AI literacy among students of higher philological education in pedagogical universities and to determine ways of implementing these conditions in the educational process of professional training of future specialists.

Research methods include theoretical methods such as analysis, synthesis, comparison, interpretation, and generalization of scientific sources and regulatory documents related to the research problem. A comparative-analytical method was applied to analyze modern scientific approaches to the development of AI literacy in higher education. The method of pedagogical modeling was used to determine and substantiate the pedagogical conditions for the formation of AI literacy among students of philological education. Methods of analysis and generalization of results were used to formulate scientifically grounded conclusions.

The results of the study include the clarification of the concepts of “AI literacy” and “students of higher philological education” in the context of the digital transformation of education, as well as the identification of key pedagogical conditions for the development of AI literacy. These conditions include: increasing the digital and AI competence of academic staff; integrating artificial intelligence tools into the educational process of philological training; and developing students’ critical and ethical attitudes toward the use of AI technologies. It has been substantiated that the comprehensive implementation of these pedagogical conditions contributes to the

development of students' ability to consciously, responsibly, and effectively use AI tools in educational, scientific, and professional activities. The proposed approach contributes to the modernization of professional training of future philologists and corresponds to current trends in the digitalization of higher education.

Keywords: *artificial intelligence (AI), AI literacy, digital competence, philology students, pedagogical conditions, digital transformation of education, professional training, pedagogical universities.*

Вступ. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкою цифровою трансформацією всіх сфер життєдіяльності людини, зокрема системи освіти. Активне впровадження інструментів (ШІ) у наукову, професійну та освітню діяльність зумовлює необхідність формування у здобувачів вищої освіти нових компетентностей, пов'язаних із критичним, відповідальним та ефективним використанням інтелектуальних цифрових інструментів. У цьому контексті особливого значення набуває формування ШІ-грамотності, як складника інформаційно-цифрової компетентності майбутніх фахівців.

Для здобувачів вищої філологічної освіти використання ШІ набуває особливої актуальності, оскільки сучасні інтелектуальні системи активно застосовуються у процесах автоматизованого перекладу, аналізу текстів, опрацювання великих масивів текстових даних (мовних корпусів), створення навчального контенту, а також у дослідницькій діяльності у сфері мовознавства і літературознавства. Застосування генеративних моделей ШІ, систем оброблення природної мови та цифрових мовних ресурсів істотно розширює можливості філологічних досліджень і професійної підготовки майбутніх фахівців. Водночас ефективне використання таких технологій потребує не лише технічних навичок, але й сформованого критичного мислення, розуміння принципів функціонування систем ШІ, дотримання норм академічної доброчесності та етичних засад використання сучасних цифрових інструментів.

Протягом останніх років інтерес науковців до проблеми використання ШІ в освіті невпинно зростає, окремі аспекти окресленої проблеми досліджено в працях В. Коваленко, А. Яцишин, А. Боярської-Хоменко, Т. Собченко, С. Доценко, Н. Франчук, О. Терменжи, Д. Головки, К. Осадчої та ін. У науковій літературі також представлено низку досліджень, присвячених характеристиці та аналізу чинного вітчизняного та міжнародного законодавства, що регламентує використання ШІ, зокрема, в освітній сфері.

Так, у працях Т. Гельжинської, О. Кравчик, В. Соколів, І. Бочкової, О. Гриценчук та інших розглянуто актуальні проблеми, сучасний стан і

перспективи розвитку нормативно-правової бази, що визначає особливості впровадження та застосування ІІІ. Попри це, аналіз наукових праць свідчить, що питання формування ІІІ-грамотності майбутніх філологів у закладах вищої педагогічної освіти залишається недостатньо дослідженим. Особливої уваги потребує обґрунтування педагогічних умов, які забезпечують ефективну інтеграцію ІІІ в освітній процес і сприяють формуванню у майбутніх філологів здатності усвідомлено, критично та відповідально використовувати інструменти ІІІ у навчальній, науковій і професійній діяльності.

Отже, необхідність теоретичного обґрунтування та практичного визначення педагогічних умов формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти в педагогічних університетах зумовлює актуальність дослідження та визначає його значущість для модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах цифровізації освітнього простору.

Мета та завдання. Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти в педагогічних університетах та визначенні шляхів їх реалізації в освітньому процесі професійної підготовки майбутніх фахівців.

Методи дослідження. Для досягнення окресленої мети використано комплекс взаємодоповнювальних методів дослідження: теоретичні – аналіз, синтез, порівняння, інтерпретація та узагальнення наукових джерел, нормативно-правових документів з окресленої проблеми для визначення суті ключових понять «ІІІ-грамотність», «здобувачі вищої філологічної освіти»; порівняльно-аналітичний метод використано для аналізу сучасних наукових підходів до формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої освіти та узагальнення вітчизняного досвіду інтеграції ІІІ в освітній процес; метод педагогічного моделювання застосовано для визначення та обґрунтування педагогічних умов формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти; методи аналізу та узагальнення результатів – для формулювання науково обґрунтованих висновків.

Результати. Доцільно зазначити, що в нормативно-правовому полі вітчизняного та європейського простору детерміновано необхідність формування ІІІ-грамотності учасників освітнього процесу, зокрема здобувачів вищої освіти. В авторській статті здійснено порівняльний аналіз вітчизняної та європейської нормативно-правової бази, що регулює використання ІІІ в освіті, а також розкрито основні положення цих документів (Sobchenko & Tsymbalov, 2025).

З огляду на це, зазначимо, що основними вітчизняними законодавчими документами є такі, як от: «Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні (ред. 2020 р.)», «Національна стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні 2021-2030 рр.» (ред. 2021 р.), «Дорожня карта з регулювання штучного інтелекту в Україні» (ред. 2023 р.), «Біла книга з регулювання ШІ в Україні: бачення Мінцифри» (ред. 2024 р.), «Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти» (ред. 2025 р.), Закон «Про академічну доброчесність» (ред. 2025 р.). До європейських документів належать: «General Data Protection Regulation (GDPR) (ред. 2018 р.)», «Coordinated Plan on Artificial Intelligence» (ред. 2021 р.), «Ethics Guidelines for Trustworthy Artificial Intelligence» (ред. 2019 р.), «Digital Education Action Plan (2021–2027): Resetting education and training for the digital age» (ред. 2021 р.), «Artificial Intelligence Act (AI Act)» (ред. 2024 р.).

У пригоді також стало проведене комплексне дослідження цифрової та ШІ-грамотності населення України з ініціативи Міністерства цифрової трансформації України у 2025 році (Ministry of Digital Transformation of Ukraine, 2025). У ході дослідження варто здійснити теоретичне узагальнення та наукове уточнення таких ключових понять, як от: «ШІ-грамотність» та «здобувачі вищої філологічної освіти». Поняття «ШІ-грамотність» (з англ. AI Literacy) є відносно новим в науковому полі. Уперше термін «ШІ-грамотність» було вжито в проєкті Міністерства цифровізації України та МОН України як *розуміння учасниками освітнього процесу основних принципів відповідального застосування систем ШІ, володіння навичками розпізнавання, коли використовується ШІ, а також усвідомлення його обмежень і ризиків, що пов'язані з його невідповідальним використанням* (Ministry of Education and Science of Ukraine; Ministry of Digital Transformation of Ukraine, 2024).

Зазначимо, що в ст. 3 європейського документу «Artificial Intelligence Act (AI Act)» (ред. 2024 р.). AI Literacy визначається як знання, уміння та розуміння, які дозволяють розробникам, користувачам та іншим зацікавленим особам, з урахуванням їхніх прав і обов'язків у межах цього регламенту, усвідомлено використовувати системи ШІ та розуміти можливості, ризики і потенційні негативні наслідки їх застосування (European Union, 2024).

ШІ-грамотність у контексті підготовки здобувачів вищої філологічної освіти розуміємо як *інтегративну* професійно значущу характеристику особистості, що охоплює систему знань про принципи функціонування ШІ, уміння та навички їх критичного, етичного й відповідального використання у

навчальній, науковій і професійній діяльності, а також здатність аналізувати результати роботи ШІ-систем, усвідомлювати їхні можливості, обмеження та потенційні ризики.

У контексті нашого дослідження під поняттям «здобувачі вищої філологічної освіти» розуміємо осіб, які навчаються у закладах вищої освіти за освітніми програмами філологічного спрямування з метою здобуття відповідного ступеня вищої освіти та формування професійних компетентностей у галузі мовознавства, літературознавства, перекладознавства, міжкультурної комунікації й методики навчання мови і літератури. До цієї категорії належать здобувачі, які опановують освітні програми спеціальності 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» та спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література)» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка».

Важливим етапом дослідження стало визначення та обґрунтування педагогічних умов формування ШІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти в педагогічних університетах. На основі аналізу наукових джерел (Demydiuk, Lukianova & Nikiforova, 2025; Dotsenko & Sobchenko, 2024; Zhyla, 2025; Kolesnyk, 2025; Sobchenko & Tsymbalov, 2025; Franchuk, 2025; Miao & Shiohira, 2024) та сучасного досвіду впровадження технологій ШІ в освітній процес визначено три педагогічні умови. Так, першою умовою є *підвищення рівня цифрової та ШІ-компетентності науково-педагогічних працівників*. Ефективність формування ШІ-грамотності здобувачів значною мірою залежить від готовності викладачів до використання сучасних інтелектуальних цифрових інструментів у професійній діяльності.

Саме науково-педагогічні працівники виступають ключовими суб'єктами інтеграції технологій ШІ в освітній процес, що зумовлює необхідність їхньої системної підготовки до використання відповідних інструментів. Реалізація цієї педагогічної умови передбачає організацію системи підвищення кваліфікації викладачів, спрямованої на опанування можливостей ШІ в освітній та науковій діяльності.

Доцільним є проведення тематичних тренінгів, вебінарів, воркшопів, науково-методичних семінарів щодо використання генеративних моделей ШІ, систем оброблення природної мови, інструментів автоматизованого аналізу текстів та створення навчального контенту. Важливим аспектом є також формування у викладачів розуміння етичних і правових аспектів використання ШІ, зокрема питань академічної доброчесності, авторського права та відповідального використання цифрових технологій.

Другою педагогічною умовою є *інтеграція інструментів ІІІ в освітній процес підготовки здобувачів вищої філологічної освіти*. Формування ІІІ-грамотності неможливе без практичного досвіду використання інтелектуальних цифрових технологій у навчальній діяльності. Тому важливим є цілеспрямоване впровадження інструментів ІІІ саме в зміст філологічної підготовки, що сприятиме розвитку у здобувачів умінь ефективно застосовувати відповідні технології у професійній діяльності.

Так, реалізація зазначеної педагогічної умови передбачає використання інструментів ІІІ під час вивчення філологічних дисциплін, зокрема у процесі аналізу художніх і наукових текстів, автоматизованого перекладу, роботи з мовними корпусами, створення навчальних матеріалів, лінгвістичного аналізу текстових даних. Доцільним є впровадження практикоорієнтованих завдань, що передбачають використання генеративних мовних моделей, систем оброблення природної мови, цифрових словникових ресурсів та інструментів для аналізу великих масивів текстових даних. Такий підхід сприяє формуванню у здобувачів навичок критичного використання ІІІ-інструментів у навчальній, науковій та професійній діяльності.

Третьою умовою є *формування критичного та етичного ставлення здобувачів до використання технологій ІІІ*. У контексті стрімкого поширення генеративних моделей ІІІ особливої актуальності набуває формування у здобувачів здатності критично оцінювати результати роботи таких систем, усвідомлювати їхні обмеження та потенційні ризики. Важливим аспектом є також дотримання принципів академічної доброчесності та відповідального використання інтелектуальних цифрових технологій.

Реалізація цієї педагогічної умови передбачає включення до змісту професійної підготовки майбутніх філологів навчальних модулів в освітніх компонентах або тематичних заняттях, присвячених етичним, правовим і соціальним аспектам використання ІІІ. У процесі навчання доцільно використовувати дискусії, аналіз кейсів, проблемні завдання та рефлексивні практики, спрямовані на формування критичного мислення щодо використання ІІІ. Особлива увага приділяється питанням академічної доброчесності, перевірки достовірності інформації, відповідального використання генеративних моделей та усвідомлення можливих ризиків, пов'язаних із некоректним застосуванням інтелектуальних технологій. Отже, реалізація визначених педагогічних умов забезпечує комплексний підхід до формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти.

Обговорення. Одержані результати дослідження свідчать, що проблема формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти комплексна та має міждисциплінарний характер. Її розв'язання потребує не епізодичного (фрагментарного) використання цифрових інструментів, а цілеспрямованого педагогічного проєктування освітнього середовища, у якому технології ІІІ виступають не лише засобом оптимізації навчання, а й об'єктом критичного осмислення та відповідального застосування.

Результати дослідження узгоджуються з сучасними науковими підходами, а визначені педагогічні умови мають взаємопов'язаний характер: підвищення ІІІ-компетентності науково-педагогічних працівників забезпечує методичне підґрунтя для інтеграції технологій ІІІ в освітній процес, а практичне використання ІІІ-інструментів у освітніх компонентах сприяє розвитку діяльнісного аспекту ІІІ-грамотності здобувачів.

Особливо важливою є підготовка викладачів до використання інтелектуальних цифрових технологій, оскільки сучасний викладач виступає фасилітатором навчання в цифровому освітньому середовищі. Водночас інтеграція ІІІ у філологічну підготовку має спрямовуватися на посилення фахових компетентностей через використання інструментів автоматизованого перекладу, аналізу текстів і роботи з мовними корпусами.

Важливе значення має також формування критичного та етичного ставлення до використання ІІІ. Для майбутніх філологів принципово усвідомлювати, що результати, отримані за допомогою ІІІ, потребують перевірки, інтерпретації та оцінювання з позицій академічної доброчесності. Отже, розвиток критичного мислення та етичної відповідальності є невід'ємною складовою ІІІ-грамотності.

Таким чином, запропоновані педагогічні умови відповідають сучасним тенденціям цифровізації освіти та сприяють модернізації професійної підготовки майбутніх філологів в умовах активного впровадження технологій ІІІ.

Висновки. Отже, у статті теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти в педагогічних університетах. Уточнено суть понять «ІІІ-грамотність» та «здобувачі вищої філологічної освіти» у контексті цифрової трансформації освіти. Визначено такі взаємопов'язані педагогічні умови: підвищення ІІІ-компетентності науково-педагогічних працівників; інтеграція інструментів ІІІ в освітній процес підготовки майбутніх філологів; формування критичного та етичного ставлення здобувачів до використання технологій ІІІ. Обґрунтовано,

що їх комплексна реалізація сприяє розвитку здатності майбутніх філологів усвідомлено, відповідально та ефективно використовувати інструменти ІІІ у різних видах діяльності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням моделі формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти та експериментальною перевіркою ефективності визначених педагогічних умов.

ЛІТЕРАТУРА

- Демидюк О. Б., Лук'янова Г. В., Нікіфорова С. М. Застосування ресурсів штучного інтелекту в навчанні іноземній мові студентів технічних спеціальностей. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2025. Вип. 58. С. 55–66. <https://doi.org/10.34142/23128046.2025.58.05>
- Дослідження цифрової та ІІІ-грамотності населення України. Міністерство цифрової трансформації України. 2025. [Електронний ресурс]. URL: https://osvita.diiia.gov.ua/uploads/3/16239-povna_doslidzenna_cifrovoi_ta_si_gramotnosti_v_ukraini_2025_pptx_pptx.pdf
- Доценко С., Собченко Т. Оптимізація освітнього процесу закладів вищої освіти України засобами штучного інтелекту. *Молодь і ринок*. Вип. 2 (222), 2024. С. 7-13. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.297530>
- Жила Г. Штучний інтелект і освіта: нові виклики. *Молодь і ринок*. Вип.4 (236). 2025. С. 180-184. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324330>
- Колесник М. Компетентність та грамотність у сфері штучного інтелекту: аналіз іноземного наукового дискурсу. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Вип. 1(23), 2025. С. 168–181. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.23.2025.334072>
- Міністерство цифровізації України, МОН України. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту у закладах середньої освіти (проект). [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno.metodychni.rekomendatsiyi.shchodo.SHI.v.ZZSO-22.05.2024.pdf>
- Собченко Т., Цимбалов Д. Нормативно-правове регулювання використання штучного інтелекту в освіті: досвід України та Європейського Союзу. *Молодь і ринок*. № 12 (244), 2025. С.43-51. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.345080>
- Франчук Н. Педагогічні умови формування цифрових компетентностей майбутніх учителів початкових класів у контексті використання штучного інтелекту. *Академічні візії*. Вип.49. 2025. С.1-8. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18305843>
- European Union. Artificial Intelligence Act. [Електронний ресурс]. URL: <https://artificialintelligenceact.eu/the-act/>
- Miao Fengchun, Shiohira K. (2024). AI competency framework for students. UNESCO. <https://doi.org/10.54675/JKJB9835>.

REFERENCES

- Demydiuk, O. B., Lukianova, H. V. & Nikiforova, S. M. (2025). *Zastosuvannia resursiv shtuchnoho intelektu v navchanni inozemnii movi studentiv tekhnichnykh spetsialnostei* [Application of artificial intelligence resources in teaching a foreign language to students of technical specialties]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia*, Vol. 58, pp. 55–66. <https://doi.org/10.34142/23128046.2025.58.05> [in Ukrainian].

- Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (2025). *Doslidzhennia tsyfrovoy ta ShI-hramotnosti naselennia Ukrainy* [Research on digital and AI literacy of the population of Ukraine]. URL: https://osvita.dii.gov.ua/uploads/3/16239-povna_doslidzenna_cifrovoi_ta_si_gramotnosti_v_ukraini_2025_pptx_pptx.pdf [in Ukrainian].
- Dotsenko, S. & Sobchenko, T. (2024). Optyimizatsiia osvithnoho protsesu zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy zasobamy shtuchnoho intelektu. [Optimizing the educational process in Ukrainian higher education institutions using artificial intelligence]. *Molod i rynek*. Vyp. 2 (222). pp. 7–13. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.297530> [in Ukrainian].
- Zhyla, H. (2025). Shtuchnyi intelekt i osvita: novi vyklyky. [Artificial intelligence and education: new challenges]. *Molod i rynek*. Vyp. 4 (236). PP. 180–184. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324330> [in Ukrainian].
- Kolesnyk, M. (2025). *Kompetentnist ta hramotnist u sferi shtuchnoho intelektu: analiz inozemnoho naukovooho dyskursu* [Competence and literacy in the field of artificial intelligence: analysis of foreign scientific discourse]. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty*, Vol. 1 (23), pp. 168–181. <https://doi.org/10.31865/2414-9292.23.2025.334072> [in Ukrainian].
- Ministry of Education and Science of Ukraine; Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (2024). *Instruktyvno-metodychni rekomendatsii shchodo zaprovadzhennia ta vykorystannia tekhnolohii shtuchnoho intelektu u zakladyakh serednoi osvity (proiekt)* [Instructional and methodological recommendations on the introduction and use of artificial intelligence technologies in secondary education institutions (draft)]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/05/21/Instruktyvno-metodychni-rekomendatsiyi-shchodo-SHI-v.ZZSO-22.05.2024.pdf> [in Ukrainian].
- Sobchenko, T. & Tsymbalov, D. (2025). *Normatyvno-pravove rehuliuвання vykorystannia shtuchnoho intelektu v osviti: dosvid Ukrainy ta Yevropeiskoho Soiuzu* [Legal regulation of the use of artificial intelligence in education: experience of Ukraine and the European Union]. *Molod i rynek*, No. 12 (244), pp. 43–51. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.345080> [in Ukrainian].
- Franchuk, N. (2025). *Pedahohichni umovy formuvannia tsyfrovyykh kompetentnostei maibutnikh uchyteliv pochatkovyykh klasiv u konteksti vykorystannia shtuchnoho intelektu* [Pedagogical conditions for the formation of digital competencies of future primary school teachers in the context of artificial intelligence use]. *Akademichni vizii*, Vol. 49, pp. 1–8. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18305843> [in Ukrainian].
- European Union. (2024). *Artificial Intelligence Act*. URL: <https://artificialintelligenceact.eu/the-act/>
- Miao, F. & Shiohira, K. (2024). *AI competency framework for students*. UNESCO. <https://doi.org/10.54675/JKJB9835>

Інформація про авторів:

Собченко Тетяна Миколаївна: ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9213-5556>; доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, Україна 61002
e-mail: tetyana.sobchenko@hnpu.edu.ua

Information about the authors:

Sobchenko Tetiana Mykolaivna: ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9213-5556>; Dr. hab. in Pedagogy, Associate Professor, professor of the Department of Educology and Innovative Pedagogy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Alchevskyyh street, 29, Kharkiv, Ukraine 61002
e-mail: tetyana.sobchenko@hnpu.edu.ua

Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International

Цимбалов Данило Іванович: ORCID: <http://orcid.org/0009-0009-8099-356X>,

аспірант 2-го року навчання спеціальності Освітні, педагогічні науки кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, Україна 61002
e-mail: chursinov2024@gmail.com

Tymbalov Danylo Ivanovych: ORCID: <http://orcid.org/0009-0009-8099-356X>,

PhD Student (2nd year), Specialty *Educational and Pedagogical Sciences*, Department of Educology and Innovative Pedagogy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Alchevskyh street, 29, Kharkiv, Ukraine 61002
e-mail: chursinov2024@gmail.com

Цитуйте цю статтю як: Собченко Т. М., Цимбалов Д. І. Реалізація педагогічних умов формування ІІІ-грамотності здобувачів вищої філологічної освіти в педагогічних університетах. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2026. № 60. С. 172–182
DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2026.60.12>

Дата надходження статті до редакції: 25.02.2026

Стаття прийнята до друку: 12.03.2026

Дата публікації: 15.04.2026

Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International